

IN DIEP VERDRIET

Het verdriet van God

Toen Jezus
aan het kruis,
in helse pijn
en wanhoop
uitriep
'God mijn God,
waarom hebt Ge
mij verlaten'
leek God
te zwijgen.

Maar God
kon niet
antwoorden.
God kon
geen woord
uitbrengen.

Hij hilde.

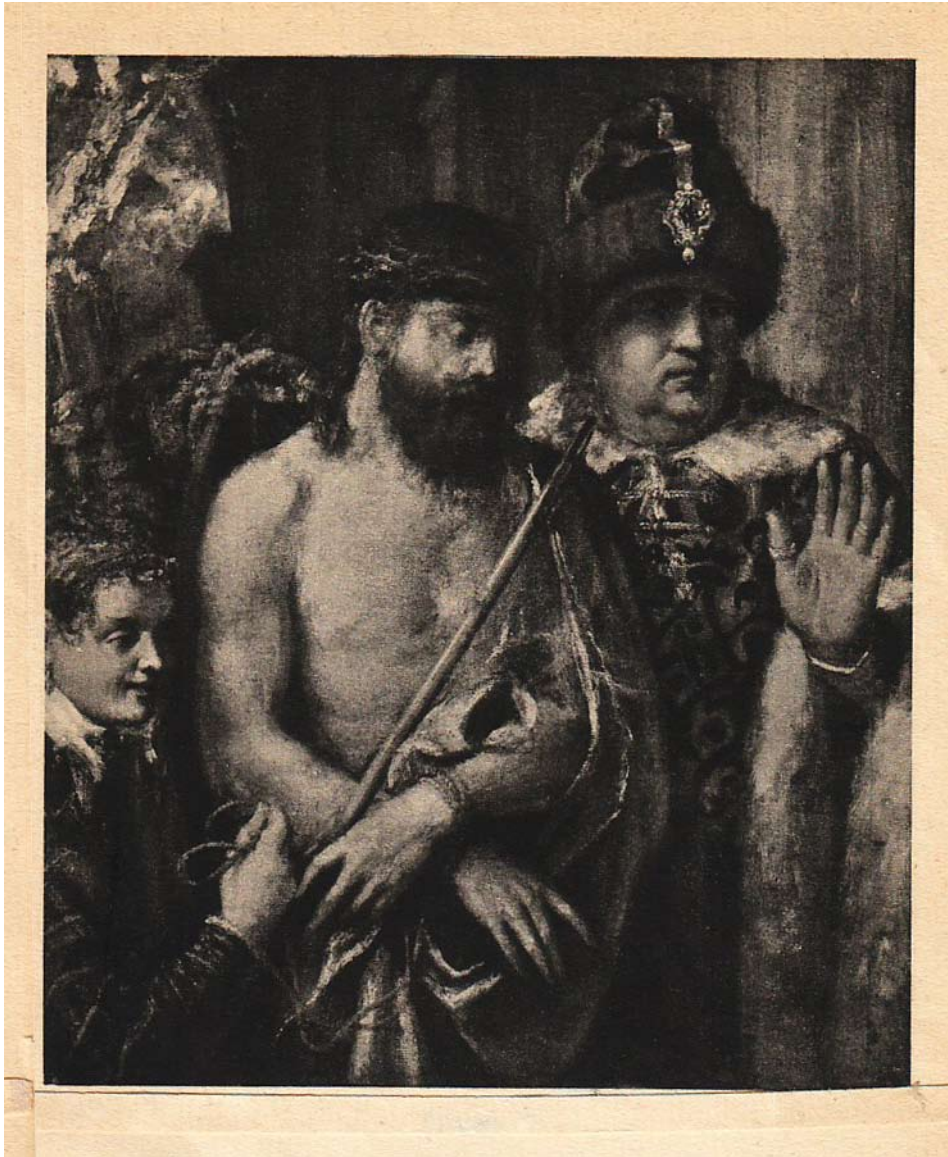
Ongelofelijk

In het Credo
worden wel
de dogma's
rond Jezus
opgesomd
maar niet
zijn leven
en zijn
levensdaden.

Immers,
na het artikel
van het geloof
dat hij mens
geworden is,
volgt meteen:
hij is gekruisigd
hij heeft geleden
hij is begraven.

Het Credo
bevat niets
van zijn
menszijn en
zijn man-zijn,
zijn vreugde
en verdriet,
zijn liefdeleven
en gebedsleven.

Hiermee is dit
geen echte
geloofsbelijdenis
in Jezus zelf:
de meest
beminde zoon
van God en
de lieveling van
de mensheid.

Postscriptum

bij het Credo van de R.K.Kerk

Het verbaast me keer op keer bij het aanhoren van het Credo, dat zonder enige overgang de zinsdelen 'die geboren is uit de maagd Maria' en 'die geleden heeft onder Pontius Pilatus' in elkaar overgaan, alsof het niks is.

Tussen de geboorte en de kruisiging zit ook verder niets. Het leven van Jezus blijft geheel en al onvermeld. Er is echter iets wat veel erger is: een enormiteit, die breed wordt uitgezongen en als het niet ophoudt, eeuwig van duur is.

Wat zouden we ervan vinden, wanneer in alle synagogen over de hele wereld, tijdens alle sabbathvieringen -en dat nu al meer dan zestig jaar achter elkaar- gememoreerd zou worden, dat er in de tweede wereldoorlog drie miljoen joden vergast werden onder Adolf Hitler?

De rillingen zouden de mensen over het lijf lopen om al die miljoenen keren dat de moordenaar -kritiekloos- met naam én voornaam genoemd zou worden. Maar dit zou onmogelijk zijn; wie zou dit in Godsnaam kunnen blijven willen en doen?

Intussen doen wij als christenen al twintig eeuwen hetzelfde: in elke eucharistieviering, op zon- en feestdagen, week in week uit, dag na dag wordt de moordenaar van Jezus -kritiekloos- genoemd, met voor- en achternaam... De rillingen lopen over mijn lijf.

Holocaust

Nooit zou men in een Joodse eredienst op de gedachte gekomen zijn: bij de gedachtenis van drie miljoen Joden, die tijdens de tweede wereldoorlog in vernietigingskampen werden vergast en vervolgens werden verbrand:

te vermelden dat dit gebeurd is onder
'Adolf Hitler'

Nooit zal in een Joodse Synagoge deze meest afschuwelijke naam nog genoemd worden. Als dit ergens zou gebeuren, zou men het massaal uitschreeuwen van afgrijzen en verdwaasd de Synagoge verlaten.

Geschrapt

Een adellijke brute Romein
voerde het bewind over
Palestina: Pontius Pilatus.

Hij kwam uit de aristocratische
kringen, die filosofeerden en
nachtegalentongetjes soupeerden -

die in het Colosseum mateloos
konden genieten van zwaardvechters
en mensen-verscheurende leeuwen.

**

Toen hij Jezus tegenover zich had,
was dat een interessant geval:
een alternatieve koning van het volk.

Hij speelde een machtsspelletje,
gevoelloos gewetenloos en ging
daarna zijn handen in onschuld wassen.

Als politicus en bestuurder
kon hij niet anders doen:
het volk deed dit - zo leek het.

**

Hij wist wat hij deed, hoe vaak
had hij gevonnisten al horen schreeuwen
aan de martelpaal, hoe vaak het al gezien -

hoe hun ruggen uiteengereten werden
door de zweepen waaraan weerhaakjes
waren bevestigd naar Romeins gebruik.

Toen hij Jezus liet afvoeren,
wist hij dat hij met handen en voeten
aan balken zou worden vastgespijkerd.

**

Reeds eeuwen lang blijft deze beul,
deze misdadiger in het Credo van de Mis
gedenkwaardig benoemd en bezongen worden:

Jezus Christus, die geboren is
uit de maagd Maria, die geleden heeft
'onder Pontius Pilatus'...

Deze woorden moeten voor eeuwig
geschrapt worden, want zij huldigen
de mens- en godsmoordenaar aller tijden.

De mishandelaar

Wie meent de misdadigheid van Pilatus historisch-exegetisch te moeten vergoedelijkken, moge bedenken dat op deze wijze al eeuwen lang de volle schuld gelegd is op het hele joodse volk. Wat onschuld, wat schone handen?

Om Jezus ter dood te brengen was er geen enkele noodzaak hem vooraf te laten geselen. Al vond hij in Jezus geen schuld, toch gaf hij daartoe het bevel. Zó makkelijk een mens te mishandelen, zo weinig mens nog maar in hem.

Hij wist verdomd goed wat zo'n romeinse geseling inhield: met vleeshaken op iemand inhakken tot heel zijn rug aan flarden was gescheurd - en de mens die gemarteld werd schreeuwde schreeuwde schreeuwde.

Dat had hij vaak genoeg gezien, dat had hij vaak genoeg gehoord. Nee, deze onmenselijke bruit mag nooit meer herinnerd worden: hij was des doods schuldig. Hij liet gewoon Jezus hartstikke kapot slaan.

Voor altijd geschrap

Bruut en barbaars
beestachtig monster
dat mensen kon laten
gillen van de pijn

Pontius Pilatus
voor de allerlaatste
veel te late keer
nu nog genoemd.

Dat hij dé mens
die goddelijk licht
vol gerechtigheid
voor hem stond

dat hij ondanks de
ongeruste waarschuwing
van zijn helderwetende
vrouw déze mens

diepe doorns door
zijn hoofd heenjoeg
van top tot teen
liet verminken

totdat hij hem
met mokerslagen
liet vastspijkeren
op het kruis -

dat hij dít kon doen
zelfs aan Gods zoon
verraadt hoe hij met
monsterachtig genoeg

honderden voor en na hem
vrijheidsstrijders helden
op de meest barbaarse
wijze de dood injoeg.

Moet dan al eeuwen
dag na dag de naam
van deze romeinse bruut
genoemd blijven worden

in het evangelieverhaal
in het credo altijd weer?
O God, dat deze naam
voor altijd worde geschrap!

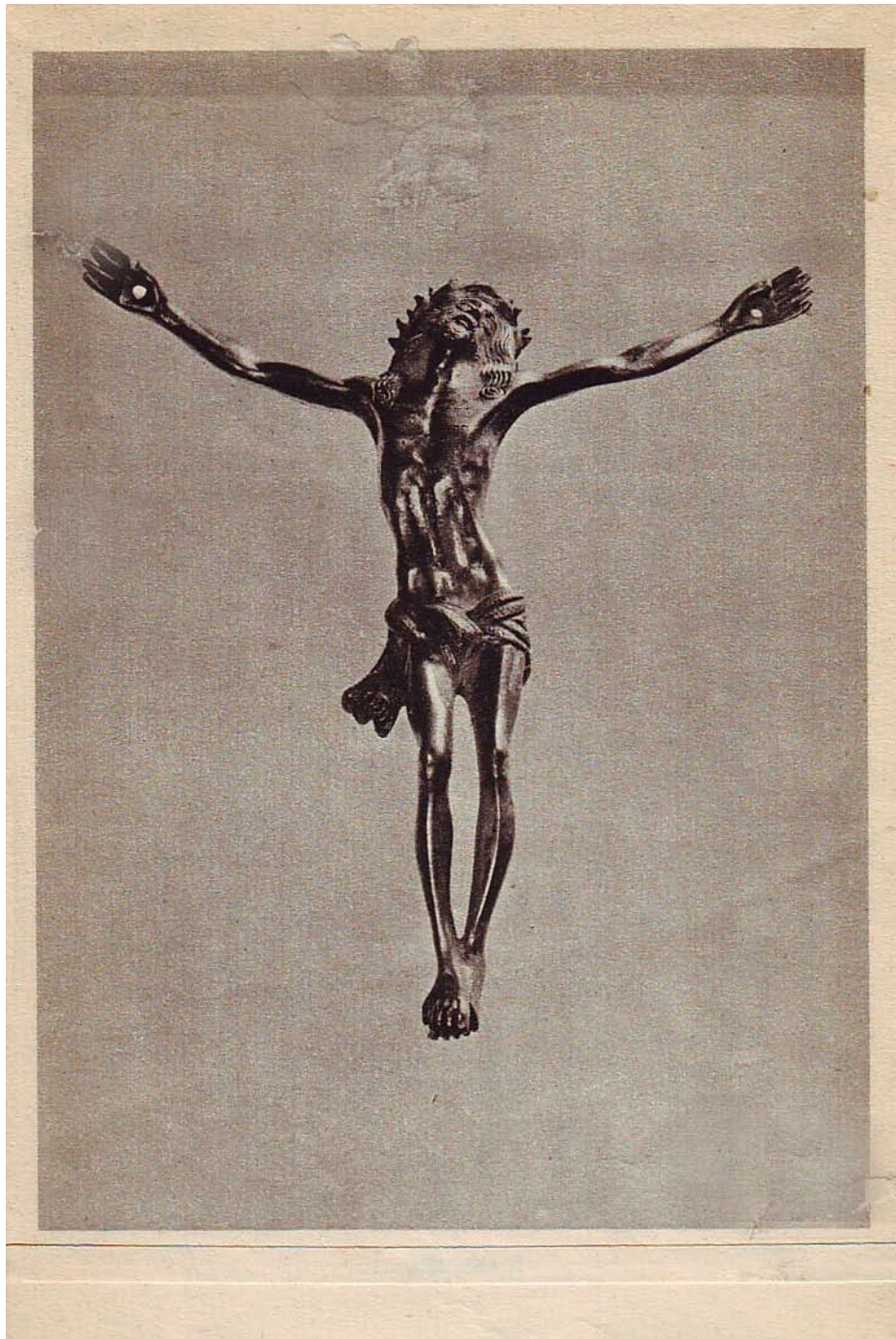

Herschrijving

Nu zullen dus alle grote componisten van gregoriaanse en meerstemmige missen hun composities gaan herscheppen en herzien.

Gregorius en Palestrina, Ambrosius en Mozart zullen tot hun vreugde ontdekken, dat het waar was wat zij eigenlijk al hadden gevoeld:

dat met weglating van 'sub Pontio Pilato' de melodie gewoon door kon lopen alsof zij er toen al rekening mee hadden gehouden.

88 GEWONE GEZANGEN DER MIS

ET HOMO FACTUS EST. [9] V. Cru-ci-ff- xus é-ti-am pro
en mensch geworden is. Hij werd ook voor ons gekrui-

no-bis: sub Pónti- o Pi- láto passus, et sepúl-tus est.
sigd; onder Pontius Pilatus leed Hij en werd Hij begraven.

[10] K. Et re-surré-xit tér-ti- a di- e, secúndum Scri-ptúras.
En den derden dag verrees Hij volgens de H. Schrift.

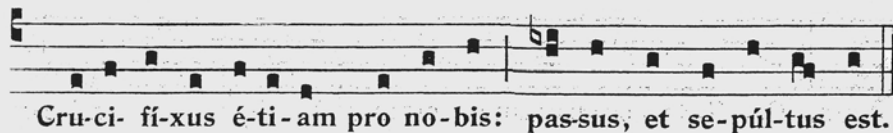
[11] V. Et ascéndit in coelum: se-det ad déxte-ram Pa-tris.
En Hij klom op ten hemel; zit nu aan de rechterhand des Vaders.

Dissonant

Alsof ze het wisten:
de Gregoriaanse componisten
die op de notenbalk tussen
twee ademhalingstekens in
boven de woorden
hun neumen plaatsten.

Alsof ze er al rekening
mee hielden dat ooit nog
hun notatie boven de
Latijnse tekst, met tekst
en al zou worden geschrappt
als een historische vergissing.

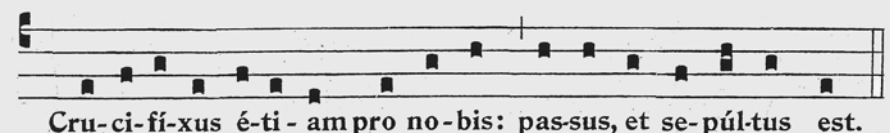
Want van de twee elkaar
opvolgende notengroepen
kan er een worden gemist,
zonder dat dit een storende
onderbreking is van de
oorspronkelijke toonzetting.

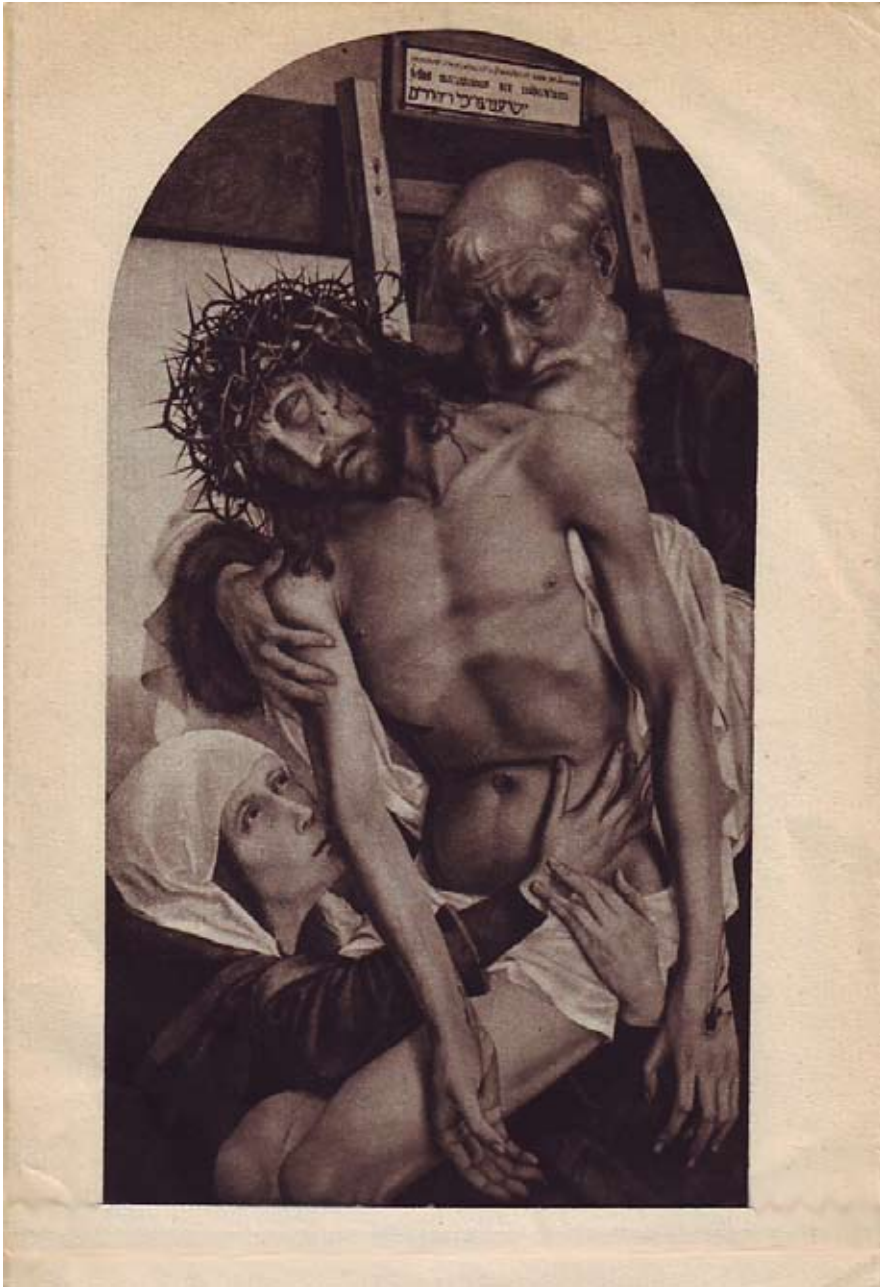

Zowel in Credo 1 als Credo 2
betekent dit geen verbreking
van de melodische lijn,
want op gelijke wijze kan
moeiteloos de Gregoriaanse
zang worden voortgezet.

Aan hen, die deskundig zijn
op het gebied van polyfonie
en meerstemmigheid, de taak
dit te onderzoeken en te
wijzigen, desnoods door een
gedeeltelijk her-componeren.

Deze muzikale en religieus-
ethische misplaatsing zal
voor altijd moeten worden
uitgewist om deze zang
te verinnigen en rond Jezus
te laten voortbestaan.

Na drie dagen

Ruines van eeuwen
verwoeste kathedralen
zijn de dood van Jezus
aan het kruis.

Gesloten kerken
oude spelonken
tussen omheiningen
als het gesloten graf.

Wanneer het puin
is geruimd rijst
in de verrijzenistuin
het nieuwe leven.

**

Het sterven en
verrijzen van Jezus
wordt door eeuwen
heen herhaald.

Altijd zal er pijn
en vreugde zijn
altijd ondergang en
wederopstanding.

Maar, God, wil ons
nu op doen staan
in het licht
van de morgen.

(Johannes 2, 19)

'Breekt deze tempel af
en in drie dagen zal ik
hem doen herrijzen'.